REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorî nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banî pentru o publicare. Publicărî mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banî

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe şese lunî 12 cor., pe trei lunî 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francî, pe şése lunî 20 fr., pe trei lunî 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorî.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunî 10 cor., pe trei lunî 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése lunî 12 cor., pe trei lunî 6 cor. — Un esemplar 10 banî. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 199. Braşov, Miercurî 8 (21) Septemvrie. 1904.

Din causa sfintei sërbătorî de mâne, Miercurî, Nasc. Preacuratei Maria, ḑiarul nu va apără până Joi séra.

Un „agitator“ german.

O scire din Berlin, ce şî-a făcut ḑilele aceste turneul sëu prin colónele foilor germane şi austro-ungare, ne readuce în memorie campania, ce au fost întreprins'o procurorii ungurî în anii din urmă contra aşa numitei agitaţiunî germane în Ungaria şi Transilvania, şi a agitaţiunei, ce pretindeau că se face prin colónele ḑiarelor din Germania.

Totdeauna i-a genat fórte mult pe Ungurii dela cârmă criticele pişcătóre şi nefavorabile, ce se publicau din când în când în foile germane mai independente, asupra atitudinei séu a politicei maghiare faţă cu naţionalităţile.

Au fost şi sunt rĕsfăţaţî Maghiarii dela guvern ca şi cei din oposiţie de către cercurile diriguitóre din Germania, carî, cu ajutorul pressei influinţată de ele, totdéuna au linguşit pe guvernanţii ungurî, le-au ţinut parte unde numai au putut şi, décă nu i-au putut aproba în ce privea procederea lor în cestiunea naţionalităţilor, au tăcut şi nu i au conturbat în acţiunea lor de maghiarisare.

De sigur că lumea oficială şi oficiósă germană, avênd lipsă de amiciţia guvernelor maghiare pentru a puté isbuti cu planurile ei politice, şî-a gândit: noi ne vedem deocamdată de interesele nóstre cele mai apropiate, ér încât pentru pasiunile maghiare de assimilare şi contopire n'avem de ce sĕ ne neliniştim, căcî de le-ar şi succede a assimila încă vr'o câteva ḑecî de mii de Nemţî şi Şvabî din Ungaria, tot nu vor face nimic, căcî maghiarismul violent orî cât s'ar svêrcoli nu va puté resista în cele din urmă torentului celui mare şi sdrobitor al germanismului.

A rĕmas astfel tótă sarcina de a apĕra pe Germanii din Ungaria în contra desnaţionalisării pe umerii câtorva ḑiare independente, mai radicale naţionale, între carî şi cele ce representă vederile partidului pangerman care este în continuă crescere.

Cu tóte astea îi ustură pe guvernanţii dela Pesta şi critica acestor ḑiare. Ei erau fórte înfuriaţî în contra corespondenţilor lor din Transilvania şi Ungaria. Unul din aceştia a fost şi deputatul sas Korodi din Braşov. Era sciut că el apĕra causa naţională a Germanilor din Ungaria în foile germane şi din causa acésta Korodi a trebuit sĕ îndure cele mai nesăbuite atacurî în dietă. Mai departe, fiind considerat de mare agitator, fù urmărit pe cale penală pentru nisce articole, apoi judecat şi aspru condamnat.

E sciut, că Korodi a cerut graţiare, care refusându-i-se, l'a îndemnat a se refugia în Germania. El a mers la Berlin, şi aicî a isbutit a fi numit ḑilele acestea profesor la un gimnasiu real. Adevĕrat, că acéstă şcólă e orăşănéscă şi nu de stat, cu tóte astea numirea lui e considerată de publicul independent german ca un fel de demonstraţiune în contra sistemului, care l'a persecutat ca „agitator“ german.

Faptul îmbrăţişării lui Korodi de către conaţionalii sĕi din Berlin, firesce a făcut cea mai rea impresiune asupra cercurilor şoviniste din Budapesta şi póte că acum vor ḑice mulţî dintre cei-ce odinióră cereau prin pressă „pedepsirea esemplară“ a acestui „agitator“, că póte era mai bine sĕ-l trateze mai echitabil şi mai cu cruţare, căcî scopul ca sĕ nu mai scrie în pressa germană şi aşa nu şi-l puteau ajunge.

Adevĕrat că, pentru ca sĕ se pótă câştiga încrederea supuşilor germanî ai statului nu era de ajuns nicî ... ci trebuia sĕ se schimbe în... sistemul de guvernare şi sĕ fie ...mată politica nebunéscă de maghiarisare forţată, în contra căreia scrie fostul deputat sas acum în una din revistele de frunte prusiane, criticând, cum se va vedé din estrasul de mai jos, proiectul de reformă şcolară a lui Berzeviczy.

Cu tótă conivenţa indirectă a lumei oficiale germane, guvernul unguresc n'are puterea de a împiedeca ca opiniunea publică germană sĕ fie informată despre tendinţele ce le urmăresce politica sa faţă cu naţionalităţile şi ca sĕ-şî manifesteze într'un fel séu altul simpatiile pentru causa Germanilor din Ungaria.

Braşov, 7 (20) Septemvrie.

România şi acţiunea Austro-Ungariei în Balcanî. Diarul „*Petit Parisien*“ publică o depeşă, ce i-se adreséză din Budapesta şi pe care o reproducem cu reserva cuvenită. Étă acea depeşă:

„Am aflat din isvor diplomatic, că regele *Carol* va sosi la Viena la 26 séu 27 Septemvrie. Suveranul român va face în ḑiua sosirei sale o visită împĕratului *Francisc Iosif* şi imediat după aceea va primi în audienţă privată pe contele Goluchowski, ministrul afacerilor strĕine. — Se crede, că şi d-l Sturdza, preşedintele de consiliu al României va veni cu acéstă ocasiune în capitala austriacă. — Consideraţiunile din ce în ce mai marcante, pe carî împĕratul si cabinetul din Viena le arată României sunt dovedî, că sferele dirigente din Bucurescî calcă mereu drumurile Austro-Ungariei. Cu drept cuvênt se póte cineva întreba, décă conferenţele ce vor urma la Viena, n'or fi avênd de scop a *asigura concursul României pentru acţiunea isolată, ce o pregătesce cabinetul din Viena în Balcanî?*

Convenţia comercială cu Italia. Oficiosul „Pol. Corr.“ anunţă, că convenţia comercială între Austro-Ungaria şi Italia se va subscrie dilele viitóre de către guverne. Convenţia va conţine două grupurî de dispoziţiunî: unul provisor şi altul definitiv. Dispoziţiunile definitive vor întra în vigóre numai după ce vor deveni valabile convenţiunile cu celelalte state. Dispoziţiunile provisorii vor întra în vigóre imediat.

Anglia şi Burii. Politica Angliei în Africa de sud este considerată de poporul bur ca avênd de scop subminarea şi esterminarea lor încetul cu încetul, căcî étă ce se scrie într'unul din numerele mai recente ale ḑiarului „Der Transvaaler“:

„Poporul nostru este ameninţat de pericolul înspăimentător, de *a fi nimicit ca factor în Transvaal.* Sĕrăcia ne aduce cu încetul la decadenţă şi peire. Clasa Burilor sĕrăciţî devine din ḑi ce merge tot mai mare. In curênd vor ajunge miî de Burî la o stare materială atât de miseră, în cât urmările vor fi din cele mai triste. Un bancrot general se resimte deja. Bogătaşiî se ataşéză, pentru a-şî salva averile, tot mai mult capitaliştilor strĕinî, separându-se şi înstreinându-se tot mai mult de poporaţiunea sĕracă... Poporul trebue salvat din acest pericol cât mai îngrabă. Trebue s'o spunem franc: Guvernul nu este aplecat sĕ întindă mână de ajutor poporului, deşi din consideraţiunî economice ale ţĕriî ar trebui s'o facă acésta. In schimb se acordă noilor coloniştî tóte comodităţile în detrimentul populaţiunei bure, care este de o sută de orî mai capabilă şi mai folositóre ţĕriî. Politica guvernorului Milner urmăresce peirea poporului bur, căcî Buriî ajunşî odată lipiţî pămêntului, nu vor mai avé nicî o importanţă politică şi economică“.

Tratatul anglo-tibetan s'a încheiat la 7 Septemvrie st. n., cu mare pompă. In Potala, palatul lui Dalailama, s'au întrunit semnatariî, anume colonelul Younghusband, din partea Angliei; din partea Tibetului, regentul şi trei stareţî ai celor trei mănăstirî marî (Giung, Sera şi Gaden), ér din partea Chinei, suzerana Tibetului, ambanul şi în sfîrşit un representant al populaţiei mirene. Mai întâiu s'a cetit textul tibetan, apoi cel chinesesc şi englesesc şi pe tóte trei le-au iscălit. Englesiî cer respectarea tratatului de la 1890 cu privire la legăturile comerciale cu India şi ca Tibetul sĕ rĕmâe în politica lui tradiţională faţă de alte ţĕrî. Englesiî se îndatoresc a se ţiné aspru de tratat, dér cer acelaşî lucru şi de la Tibetanî. Anglia se îndatoresce a nu se atinge de loc de religia budhistă şi sĕ libereze pe cei prinşî în rĕsboiul din urmă. Singurul lucru neliniştitor e, că Dalailama e fugar şi că nu va încuviinţa tratatul.

„Panmaghiarismul“.

D-l Lutz *Korodi*, cunoscutul profesor de la gimnasiul evanghelic din Braşov şi fost deputat în camera ungară, care urmărit şi condamnat pentru nisce articole publicate în „Kronstädter Zeitung“, s'a refugiat în Germania, — a fost numit ḑilele acestea profesor la gimnasiul real comunal din Berlin.

Scirea acésta e comentată în pressa şovinistă maghiară în chip ostil, numindu-se Korodi fugar etc., dér tot din acel incident un ḑiar de frunte din Viena, „*Wiener Allgemeine Zeitung*“ reproduce un articol al lui Korodi publicat sub titlul de mai sus în „Preussiche Jahrbücher“ (tascicolul din August). Articolul vorbesce despre noul proiect de lege al lui Berzeviczy şi are următorul conţinut:

„Sunt multe simptome, — ḑice Korodi, — carî ne fac a crede, că desbaterea acestui proiect de lege va potenţa din cale afară şi va duce în tóte straturile populaţiunei nemaghiare aflătóre, în majoritate covîrşitóre, exasperaţia împotriva panmaghiarismului, decretat de trei decenii şi mai bine ca principiu suprem de guvernament, ér posiţia Maghiarilor, în oposiţie cu ţinta urmărită cu atâta vehemenţă, o va primejdui grav.

Maghiarii, firesce, se lasă amăgiţî asupra opiniei din ţéră prin o pressă de o superficialitate fără păreche, sĕracă în gândirî şi lipsită de conscienţă. Noi însĕ carî cunóscem din contact nemijlocit sentimentele poporului, pe carî jurnalistul ungur din capitală nu le cunósce, ér funcţionarul cu atât mai puţin, cu cât este mai sus pus, noi vedem esact, că acésta pentru maghiarî cu singuranţă letală duce la un trist sfîrşit, şi sunt chiar şi printre Maghiarî singuraticî, carî formându-şî judecata din intuiţiune proprie, cum e bĕtrânul şi cinstitul *Mocsáry*, au conscienţa clară despre nonsensul politicei ultranaţionale, ce o urmăresc Maghiarii.

Este cu tóte acestea semnificativ, că tocmai un koşuthist pronunţat, cum e Mocsáry, se îngrozesce de acéstă politică. El trebue, firesce, sĕ-şi ḑică, că décă e vorba sĕ se realiseze idealul sĕu, Ungaria independentă, şi décă e vorba sĕ nu fie numai o aparaţie cu totul efemeră, o bună înţelegere între Maghiarî şi Nemaghiarî va trebui sĕ fie condiţiunea indispensabilă a unui stat independent. Ba chiar şi amicii teoriei de asimilare — décă e cu putinţă ca un popor de 7—8 milióne sĕ înghită naţionalicesce alte 11—12 milióne — ar trebui sĕ combată în prima linie mĕsurile cuprinse în acest proiect de lege, de vreme ce încercările atât de drastice şi violente, vor trebui sĕ deschidă ochii chiar şi celor mai indiferenţî!

Ingerenţa statului — étă devisa proiectului! Esact ar trebui sĕ fie: Ingerenţa statului poliţienesc! Şi óre îşî va ajunge ţinta? La acéstă întrebare rĕspunde statistica oficială maghiară, după care dintre Nemaghiarii din ţéră numai 1,433,213 persóne sciu unguresce, şi peste 9 milióne de Nemaghiarî nu sciu unguresce. Acésta va sĕ ḑică aprópe jumĕtate din întréga populaţie.

Şi ce va sĕ ḑică în sfîrşit „a sci unguresce?“ Foile maghiare povesteau cu înduioşare cu ocasiunea recensămêntului (1901) câţî au mărturisit, că limba lor maternă le este cea maghiară, deşi „nu puteau sĕ bâlbâească decât câte-va cuvinte“ („Budapesti Hirlap“). Décă atâta cunoscinţă este suficientă sĕ facă pe cineva Maghiar, óre cum trebue că au fost cunoscinţele maghiare ale multora, carî (spre a face o bucurie gratuită comisarului de recensĕmênt) declarau că „sciu unguresce“?

S'a cheltuit multă energie şi până acuma pentru a face din limba maghiară o limbă a contactului în Ungaria. Nicî cu legea acésta şcolară însĕ nu se va face nimica. Cu deosebire însĕ ea nu va fi în stare a prăsi sentimente maghiare. Dór cei mai mulţî dintre *conducĕtorii Românilor*, carî au sciut sĕ esercite o influenţă covîrşitóre asupra conaţionalilor lor, — au ieşit din şcolile maghiare! Am aflat'o acésta din conversaţie personală cu câţî-va. „In acele şcolî nî-au împlântat mai adênc iubirea pentru poporul nostru“,

ḑiceau ei, „tocmai fiind-că ne batjocuriau acolo ni-au înjectat repugnanța împotriva panmaghiarismului, tocmai fiind-că ni-se presenta în fie-care oră cu pretențiile cele mai exagerate, ca singur stăpânitor.“

Germanii, adevĕrat, sunt mai curênd espuşĭ de a-şĭ perde naționalitatea, şi ajunşĭ în oraş orĭ se maghiariséză, orĭ se pierd în alt popor. Escepție fac țĕranii, cărora în viéță li-se şterge spoiala maghiară. Slavă Domnului însĕ, Germanii din Ungaria sunt în mare parte țĕranĭ, aşa că acéstă lege va reduce numai nivelul cultural al Germanilor, însĕ nu-i va puté maghiarisa.

In Ungaria, încheie Korodi, actualmente este cu desĕvîrşire imposibil a vorbi prin pressa germană de-acolo un cuvênt sincer şi deschis, ér decă un Nemaghiar din Ungaria cu subscrierea numelui sĕu ar face vre-o critică în pressa din strĕinătate, ar ajunge pe mânile curților cu jurațĭ. In cas, când nu s'ar iscăli, atuncĭ biroul oficios de pressă l'ar da gata ca „calomniator“.

Find-că eu am avantagiul de a trăi într'un stat, care nu este supus dispozițiilor curților unguresci, mĭ-am ținut de datorie a pune libertatea acésta a mea în serviciul germanismului amenințat din patria mea şi în serviciul patriei mele. In Ungaria sunt fórte susceptibilĭ față cu opinia publică europénă, ér acéstă opinie nu era lămurită până acuma asupra importanței „reformei“ şcólelor primare, cea mai radicală din tóte legile de naționalitățĭ, ce s'au adus de la 1867 încóce.

Prin espunerea ceva mai pe larg a obiectului, sper că voiŭ contribui, ca acea opinie publică şi cu deosebire cea germană, pentru Maghiarĭ atât de importantă, sĕ se pronunțe liber asupra proiectului, încă înainte de a deveni lege.

Cine scie, póte sĕ se întórcă în Ungaria la sentimente mai bune, în ultima óră. Speranțe exagerate, firesce, nu putem avé; de vreme ce actualmente parlamentarismul ungar n'are ceva mai urgent de făcut, decât sĕ acorde „concesiunĭ“ partidului dominant koşutist. Acest partid ține şi rĕstórnă miniştri presidențĭ, el dicteză în parlament, el negociéză — prin mijlocirea guvernului — cu casa domnitóre, el guvernéză. Şi décă o forță mai mare nu-i va înfrânge la timp puterea, tot acest partid va arăta drumul cel mai scurt spre catastrofă.“

Raportul comitetului central al „Asociațiunei“.

(Urmare.)

Membriĭ „Asociațiunei“. Numĕrul membrilor „Asociațiunei“ — continuă raportul — de 10 anĭ încóce presintă o continuă şi îmbucurătóre crescere. Pe când de la 1861 până la 1894 numĕrul lor se mişca în mod cu totul nesigur între 400 şi 600 de la 1894 încóce ia un caracter constant şi progresiv. La 1894 erau membriĭ în total 647, la 1898 erau 1360, la 1901 erau 1506, ér la 1903 erau 1563.

Cu tóte aceste — dice raportul — numĕrul membrilor „Asociațiunii“ până astădĭ numai mulțămitor nu póte fi numit, şi în comparație cu forțele numerice economice şi intelectuale ale poporului nostru lasă încă fórte mult de dorit.

In acéstă privință vrednicul cassar al despărțĕmêntului Şimleu a publicat de curênd un tablou interesant, dér puțin măgulitor pentru societatea nóstră cultă, care merită o apreciare cu atât mai seriósă, pentru-că forméză o notă caracteristică a stărilor în majoritatea despărțĕmintelor nóstre şi arată, că avem încă fórte mult de făcut în scopul desvoltării interesului şi abnegațiunei societății nóstre culte pentru înaintarea culturală a poporului nostru şi in deosebĭ pentru scopurile marĭ şi frumóse ce le urmăresce „Asociațiunea“.

Față cu pretențiile marĭ ce se formuléză în general în privința problemelor şi activitățiĭ „Asociațiunii“, se impune societățiĭ nóstre şi datorința de a-i da mijlócele trebuinciόse pentru o lucrare mai intensivă, cu atât mai mult, pentru-că în lipsa de fondurĭ disponibile, de present „Asociațiunea“ pentru acoperirea budgetului sĕu, este avisată mai ales numai la cotisațiunile membrilor.

Intre asemenea împrejurărĭ credem, că cea mai veche şi cea mai importantă Asociațiune culturală română din țéră e în drept a reclama concursul tuturor acelora, carĭ aparțin astădĭ societățiĭ nóstre culte şi al căror numĕr este neasĕmănat mai mare de cât numĕrul neînsemnat al membrilor „Asociațiunei“. In deosebĭ vor trebui căutate mijlóce corĕspundĕtóre pentru combaterea inconvenientului, că an de an, peste 300 de membriĭ, cu tóte, că primesc organul „Asociațiunii“, nu-şĭ achită cotisațiunile nicĭ după un respiriu de 15 lunĭ, şi astfel comitetul central se vede silit a-i şterge din registrul membrilor.

Despărțĕmintele. Despărțĕmintele „Asociațiunii“ au un rol de estremă importanță în viéța acesteia. Puse în contact nemijlocit cu organele conducĕtóre ale instituțiunei nóstre, şi cu mediul asupra căreia acésta ar avé sĕ influințeze, efectele şi resultatele lucrărei „Asociațiunei“ sunt condiționate în cea mai mare parte de la zelul şi priceperea cu care despărțĕmintele îşĭ îndeplinesc rolul lor intermediar.

Nu încape îndoială, că în timpul din urmă am facut progrese însemnate şi în acéstă privință. In anul 1903 dintre 46 despărțĕminte organisate au lucrat 40.

Cu tóte aceste numai o parte a despărțĕmintelor, în frunte cu cele din Braşov şi Timişóra, carĭ an de an sĕvêrşesc o lucrare tot mai intensivă şi rodnică, şi pot fi numite cu drept cuvênt despărțĕminte-model, — a sciut sĕ se conformeze problemelor importante ce le-au fost încredințate, ér în multe alte părțĭ, şi între aceste şi în centre mai marĭ cu poporațiune românéscă mare, cultă şi bine situată (s. ex. în desp. Lugoşiŭ, Caransebeş, Orăştie, Brad, Deşiŭ, etc.) despărțĕmintele au desvoltat o activitate mai puțin mulțumitóre.

In anul din urmă au ținut *adunărĭ cercuale* despărțĕmintele: Abrud-Câmpenĭ, Alba-Iulia, Beiuş, Bistrița, Blaşiŭ, Bocşa, Brad, Braşov, Clușiŭ, Cohalm, Deva, Dobra, Făgăraş, Hațeg, Hida-Huedin, Lipova Ludoş, Mediaş, Mercurea, Mociu, Năsĕud, Orade, Oravița, Oşorheiŭ, Panciova, Reghin, Sebeş, Sĕlişte, Sibiiu, Sighişóra Şimleu, S.-Miclăuş, Timişóra, Torac, Treiscaune, Turda, Vêrşeț şi Zêrnescĭ. In total 38.

In 2 despărțĕminte (Orăştie şi Sătmar) a funcționat numai comitetul cercual ér din 6 despărțĕminte (Agnita, Brad, Caransebeş, Deşiŭ, D.-S.-Mărtin şi Lugoşiŭ) nu a întrat nicĭ un act la comitetul central.

Despre lucrarea sĕvêrşită în anul trecut de despărțĕmintele active, putem raporta, că în 22 despărțĕminte s'au ținut în total 40 prelegerĭ poporale, în cea mai mare parte cu ocasiunea adunărilor cercuale.

Raportul dă aicĭ o consemnare a titulelor şi autorilor *prelegerilor poporale* (40) ce s'au ținut. Apoi continuă:

Observăm la acest loc, că prelegerile ținute în despărț. Braşov, au fost ilustrate cu ajutorul *Skioptikon*-ului cumpĕrat la inițiativa secțiunei scientifice a „Asociațiunii“, şi că probele făcute cu aparatul de proiecțiune, au dat în tóte privințele resultatele cele mai mulțămitóre. Convins, că asemenea prelegerĭ vor puté contribui fórte mult la popularisarea sciințelor şi la lățirea cunoscințelor folositóre în sînul poporului nostru, comitetul central în urma cererii şedinței plenare a secțiunilor scientifice literare, a provĕdut în budgetul anului viitor o nouă dotațiune pentru cumpĕrarea de aparate de proiecțiune şi de diapositive, ca in viitor sĕ se pótă ține astfel de prelegerĭ şi în alte despărțĕminte.

De remarcat mai este şi seria prelegerilor ținute în despărțĕmêntul Sibiiu, carĭ după terminarea Casei naționale se vor puté continua cu mai multă înlesnire şi sperăm, că vor puté contribui mult la aceea, că noul museu şi aşeḑămintele împreunate cu el, sĕ devină un adevĕrat focular cultural pentru poporul nostru.

(Va urma.)

Rĕsboiul ruso-japones.

Scirĭ autentice de pe câmpul de rĕsboiŭ n'au sosit în decursul dilei de erĭ şi adi.

O telegramă ce o primesce din Mukden agenția „Reuter“ spune, că acolo se aşteptă în curênd reluarea luptelor. Se dice că Japonesii ar înainta spre rĕsărit, după-ce trupele lor s'au recules în urma luptelor dela Liaoyang.

— Mareşalul *Oyama* a raportat la Tokio, că patrulele cavaleriei rusescĭ au ca basă de operațiune Handlinpau, Pasansiadzu şi Pandsiapau. Ruşii ocupă o linie de front de 12 chilom. spre Yintang. Cavaleria lor pórtă acum altă uniformă, cenuşiu-închisă.

— După un raport al generalului *Sacharow*, în dilele de 16 şi 17 Septemvrie nu s'a produs nicĭ o ciocnire pe întregul front al armatei.

— Mareşalul *Oyama* a raportat la Tokio, că generalul *Oku* ar fi făcut la Liaoyang 13 prisonierĭ (!) ruşĭ şi a pus mâna pe o pradă însemnată de rĕsboiŭ: 30 cai, 2000 puscĭ, 120 furgóne, 5000 obuze şi un mare numĕr de cartuşe. Generalii *Kuroki* şi *Nodzu* n'au făcut *nicĭ un prisonier*, dér Kuroki a găsit 40 cai, 800 puscĭ, 300 obuze şi numĕróse cartuşe. Şi *Nodzu* încă ar fi pus mâna pe puscĭ, obuze, cartuşe şi provisiunĭ.

Nicĭ un tun rusesc n'a căḑut însĕ în mânile Japonesilor. E semnificativ, că Oyama nu face absolut amintire despre pierderile în ómenĭ, ce le-au avut Ruşii în cele 10 dile de luptă.

— Asupra *situațiunei la Port-Arthur* se anunță următórele:

O scrisóre primită de un ḑiar danes de la Port-Arthur cu data de 16 August declară de mincinóse tóte scirile din sorginte englesă asupra situațiunei de acolo. Autorul scrisórei spune, că Port-Arthurul nu s'ar fi putut ține, décă Japonesii încă de acum trei lunĭ ar fi atacat dilnic fortăréța şi ar fi dispus de cel puțin 100,000 ómenĭ. In present Japonesii trebue sĕ reducă fortărĕța prin fóme, ceea-ce *nu se va puté mai curênd de o jumĕtate de an*, de órece provisiunile sunt în abundență. Garnisóna ruséscă consta în acel timp din 34,000 ómenĭ şi 3000 lucrătorĭ, carĭ lucréză la reparațiunea vaselor rusescĭ. La începutul lui Octomvrie (?) se aştéptă sosirea unei nouĕ flote rusescĭ.

— Agenția „Reuter“ din Londra anunță cu data de 19 Septemvrie, că armata de asediare japonesă face sforțărĭ uriaşe, pentru a bombarda Port-Arthurul.

— Generalissimul *Kuropatkin* sĕ fi adresat generalului *Stössel*, eroicul apĕrător al cetății o depeşă, în care îl încuragiéză sĕ apere cetatea până la finea anului, căcĭ atuncĭ îi va trimite ajutóre (?)

— „Times“ primesce din Cifu o telegramă în care se anunță, că alaltăerĭ nópte Japonesii au bombardat în mod violent Port-Arthurul. Un deposit de munițiunĭ de pe muntele de Aur a sărit în aer, fiind aprins de o granată japonesă.

SCIRILE ḐILEI.

— 7 (20) Septemvrie.

Adunarea generală a „Asociațiunei“, ce se va ține în ḑilele de 21 şi 22 Septemvrie în Timişóra, va fi condusă de d-l Dr. Liviu *Lemenyi*, deóre-ce Prea Cuvioşia Sa d-l archimandrit şi vicariu Dr. Ilarion *Puşcariu* n'a putut primi acéstă însărcinare a comitetului central.

La gimnasiul gr. or. român din Braşov s'au înscris până erĭ cu totul *304 elevĭ*, carĭ se repartiséză pe clase în următorul mod: Cl. VIII gimn. 30 elevĭ, în cl. VII 30, în cl. VI 31, în cl. V 34, în cl. IV 37, în cl. III 39, II 48 şi în cl. I 55 elevĭ, cu 4 elevĭ mai puțin decât anul trecut. De la alte institute au venit 30 elevĭ, dintre carĭ 26 s'au înscris în gimn. superior.

Principele Herbert de Bismarck, fiul cancelarului de fer, a murit Duminecă diminéța la órele 10 jum. Principele Herbert de Bismarck, care perduse deja în ultimele ḑile cunoscința, a murit după o scurtă agonie, fără a şĭ fi revenit în simțirĭ. Inmormêntarea se va face mâne în 21 Septemvrie st. n. Numĕróse condolențe au sosit deja familiei, printre carĭ a împĕratului Wilhelm şi a regelui Angliei.

Defunctul a jucat mare rol în viéța politică a Prusiei, a fost secretar în ministeriul de externe, ér în anul 1888 a fost chemat în fruntea ministeriului prusian. In anul 1890 s'a retras de-odată cu părintele sĕu din funcțiunea, pe care o apase, ocupându-se esclusiv cu administrarea moşiei părintescĭ Schönhausen. In anul 1892 s'a căsĕtorit cu contesa Margarita Hoyos. Herbert de Bismarck móre în etate de 54 anĭ.

Din Cernăuțĭ ni-se scrie: In urma numirii noului mareşal al țĕrii în persóna d-lui baron George Vassilco, d-l Iancu *Lupul*, fostul mareşal al țĕrii a predat agendele comitetului țĕrii, luându-şĭ rĕmas bun de la membrii şi funcționarii comitetului țĕrii. In numele comitetului țĕrii a rĕspuns d-lui Lupul membrul comitetului Dr. Smal-Stocki, relevând activitatea prielnică a fostului mareşal pentru țéră, care s'a distins în tot-déuna prin obiectivitatea şi afabilitatea sa față de toți, cu carĭ a stat în contact. In semn de stimă şi amintire s'a decis procurarea portretului d-lui Lupul, care va fi aşeḑat în sala şedințelor.

Vaporaşul oferit principelui Carol. In basinul docurilor din Galați a fost lansat Joi vaporaşul în miniatură, care urméză a fi făcut cadou A. S. regale principelui Carol. La experiența de lansare pe apă a vasului-miniatură au asistat pe bordul crucişătorului „Elisabeta“, d-nii: comandor Eustațiu Sebastian, directorul arsenalului marinei militare, comandor Neculai Barbieri, comandantul divisiunei de Dunăre cum şi mare parte din ofițerii statului major al marinei. Vaporul miniatură a fost pus în mişcare prin ajutorul velelor. Acest vaporaş a fost lansat pe apă, numai pentru a-se constata décă armamentul nu e superior pescajiului de care dispune vasul.

Inaugurarea anului şcolar la universitatea din Clușiŭ s'a făcut Duminecă. Rectorul *Apáthy* a cetit darea de sémă asupra anului trecut. S'au promovat cu totul 718 doctorĭ, între carĭ peste 600 (!) la facultatea juridică, de douĕ-orĭ atâția, câțĭ au promovat la Budapesta. După Apáthy şĭ-a ținut conferența inaugurală noul rector *Kiss* Mór, avênd ca temă reforma instrucțiunei juridice.

Cununie. D-l inginer Conrad Scheller şi d-şóra Elena Roşu ş'au celebrat cununia Duminecă la 5 Sept. în Predeal. — D-l Dr. George Wilt, inspector şcolar din Nyiregyhaza şi d-şóra Victoria Frâncu, apoi d-l Iosif Boteanu profesor, Deva, şi d-şóra Florica Frâncu îşĭ vor serba cununia la 24 Sept. n. în Deva.

Presentarea noului director al Conservatorului din Bucurescĭ. Erĭ diminéță la órele 8 a avut loc la conservatorul de musică şi declamație (Bucurescĭ) o solemnitate de deschidere. La acéstă solemnitate a asistat d-l Spiru Haret, ministrul cultelor şi instrucțiunei publice şi d-l Gh. Adamescu, secretar general; d-l ministru a presentat pe d-l D. *Popovicĭ* noul director al conservatorului profesorilor acestei şcolĭ. Intr'o scurtă, dér căldurósă cuvêntare d-sa a arătat, ce însemnătate mare are o asemenea şcólă fiind atelierul, în care se făuresc şi se desăvîrşesc talentele, pregătindu-le pentru lupta națională. D-sa recunósce, că de multe lipsurĭ sufere conservatorul şi de aceea a învoit noului director sĕ propue orĭ-ce reforme, promițêndu-i tot concursul şi tótă înlesnirea posibilă. In sesiunea viitóre a corpurilor legiuitóre d-sa va presenta chiar un proiect de reorganisarea conservatórelor din țéră. D-l Popovicĭ a rĕspuns, mulțumind d-lui ministru şi promițêndu-i, că cu concursul valoroşilor sĕi colegĭ, speră sĕ mulțuméscă aşteptările acelora, carĭ i-au oferit acest post, fără sĕ-l céră. D-sa scie ce rĕspundere mare şĭ-a asumat, dér încreḑĕtor în promisiunile d-lui Haret, va păşi cu încredere pe calea pe care a pornit. Va lucra cu dragoste pentru acéstă şcólă mai ales, că de aci a primit cele dintâiŭ noțiunĭ musicale.

Moştenire de 60 milióne. G. *Pomuț* din comitatul Bichişului, care în anii 1848/49 a fost colonel auditor, a emigrat în America, unde cumpărându-şĭ pămênt şi făcênd diferite antreprise, s'a îmbogățit. In rĕsboiul sud-american a luat parte ca general, ér după aceea a fost trimis la Petersburg în calitate de consul al statelor unite. El a murit subit la 1882 şi autoritățile americane de atuncĭ tot caută după moştenitorĭ, căcĭ după Pomuț a rĕmas o avere de 60 milióne coróne. Deputatul Barabás mergênd acum în America s'a interesat de moştenire şi a scris lui Fr. Lököshàzy, servitor la tribunalul din Oradea, nepot de soră al lui Pomuț, că afacerea e pe cale a-se descurca. Pe lângă numitul servitor mai sunt şi alte rude, carĭ se vor împărtăşi de moştenire. Pomuț, după cum îl arată numele, trebue sĕ fie de origine Român.

Zăpadă. Abia am scăpat de lunga caniculă şi étă că temperatura s'a schim-

bat de-odată aşa de mult, încât pare, că am fi în Decemvrie. O plóie rece cade de câte-va dile şi pe culmile munţilor se văd straturi de zăpadă. Pe munţii Cristianului (aprópe de Braşov) a nins ca în toiul ernei, asemenea pe munţii Sibiiului, Făgăraşului, Bârgăului, Haţegului, — ne mai vorbind, firesce, de culmile de munţi din apropierea Braşovului. Acest joc capricios al naturei credem, că n'are sĕ fie statornic şi că după dilele aceste ernatice are sĕ urmeze érăşi dile frumóse de tómnă, cu cari ne-am obicînuit mai ales noi braşovenii.

Desertori ruşi. In urma mobilisării corpului de armată rusesc din Basarabia, numĕroşi desertori au trecut Prutul venind la Iaşi. Mulţi din ei au fost arestaţi de poliţia din Iaşi, unde sunt ţinuţi în arest preventiv, pănă la estradarea lor autoritaţilor rusesci.

Mobile în motive românesci. Şcólei de lemnărit din Câmpulung (Bucovina) — scrie „Deşteptarea" — îi revine meritul de a fi reînviat acest soiŭ de mobile ţinute în stil românesc, care de un timp încóce şi-a făcut întrare în cele mai elegante salóne. Executarea elegantă a obiectelor sculptate în plan şi coloritul motivelor ţinute în colori naţionale, le face aşa atrăgĕtóre, încât ochiul privitorului deja în primul moment este câştigat. Adi aceste mobile făcute după modelele celor puţine aflate încă în casele românesci din munţi, împodobesc palatele patricianilor vieţii sociale din ţéră şi străinătate. Aşa între cei-ce au comandat ast-fel de mobile înşirăm pe domnii respective d-nele: Dr. I. cav. de Flondor, Catinca de Grigorcea, Legaţiunea germană din Bucuresci, Dr. Teofil Lupul, Dr. E. Criclevici, prof. S. Fl. Marian, Dr. C. Georgian, adj. Muntean, cons. guv. H. cav. de Philipowicz, cons. Dr. Laharnar, majorul conte Merenzi în Leov, Conte Harrach în Viena, cons. de poşte A. Schiffner în Liov, Dr. H. Baczewski, Liov şi un ministru din România şi alţii. Numele mai sus amintite arată elocvent cât de căutate au devenit mobilele lucrate în strămoşescul nostru stil. Ne-am informat la faţa locului şi am aflat tóte acestea şi am rĕmas uimiţi de cele ce iasă din mâna băeţilor noştri. O garnitură întrégă românéscă constă din: 1 masă, 1 canapea (scaun lung românesc cu spătar), 2 fotele (scaune mai scurte cu spătar), 2 taburete. De present ele se lucréză în atelierul d-lui Vasile Buliga, un absolvent al acestei şcóle, care liferéză 1 garnitură pentru preţul de 66 fl., preţ care în comparaţiune cu obiectele, este neînsemnat.

Vagóne automotóre pe linia Valea Someşului. Direcţiunea căilor ferate de pe Valea Someşului a luat hotărîrea ca de la primăvară sĕ întroducă vagóne automotóre pentru circulaţia de persóne.

Rĕscóle ţĕrănesci în România. Mai multe diare din România înregistréză sciri alarmante cu privire la o rĕscólă a ţĕranilor din mai multe comune ale districtelor Vaslui şi Roman. Ţĕranii aţîţaţi de un anumit G. Butmann (?) proprietarul revistei „Prietenul Poporului", ar pretinde împărţirea moşiilor, cari li-au fost dăruite de Ştefan-cel-Mare. In urma acestei mişcări, care ameninţă sĕ ia întinderi mari, s'a consignat miliţia din aceste două judeţe, ér la faţa locului au plecat prefecţii judeţului însoţiţi de procurori, ca sĕ facă cercetări. Pănă acuma a fost arestat G. Butmann şi vre-o 20 ţĕrani. Ciocniri nu s'au întêmplat.

Agent de losuri arestat. In Bucuresci s'a făcut alaltă-eri perchisiţie la Evreul Gutmann din str. Ecaterina 13, şi s'au găsit la el o cantitate enormă de losuri ungurescĭ. Gutmann a fost arestat.

Exregina Natalia în Iaşi. Sâmbătă séra au sosit cu trenul de la Bucuresci două dame distinse însoţite de doi domni la Iaşi, plecând imediat cu trăsura de la gară la moşia Stanca, proprietatea d-lui Dumitru Greceanu, o rudenie îndepărtată a exreginei Natalia. Diarele din Iaşi sunt informate, că între óspeţii sosiţi s'ar afla şi exregina Natalia.

Sciri mĕrunte. Din Arad se telegrafiéză, că eri a *deraliat trenul personal* la staţiunea Nemetság. Doi ómeni din personalul trenului au fost grav răniţi, ér opt călĕtori au primit lesiuni mai uşóre. Intre răniţi se află şi un fiu al generalului *Burdea*.

— In Budapesta s'a ţinut eri un mare meeting de protestare a lucrătorilor *contra scumpetei*, care e causa multelor greve.

— In comuna *Şugag* a ars alaltă-eri o casă. Proprietara casei, voind sĕ salveze ceva din casă, şi-a găsit mórtea în flacări.

—Pentru ocuparea postului de paroch al comunităţii evangelice din *Bucuresci* sunt luaţi în vedere preoţii ev. ardeleni M. Scheiner şi R. Honigberger, cari sunt chemaţi la Bucuresci, ca sĕ predice.

— In mai multe oraşe ale Italiei a isbucnit o *grevă generală* a lucrătorilor. Ast-fel în oraşele Roma, Milano, Veneţia, Ancona şi Terni.

Reclamă odiósă.

Nu scim la câte se va pricepe excomptabilul bisericei Sf. Nicolae, A. Vlaicu, dér la una se pricepe de minune: a face reclamă pentru sine. Cei dela Sf. Nicolae nici nu sciu, ce sculă de om au avut în acest contabil-artist.

Ca sĕ se convingă despre acésta, n'au decât sĕ cetéscă lunga întimpinare, ce-o publică A. Vlaicu în colónele „Telegrafului Român" şi a nouei „Tribune" din Arad la adresa foiei nóstre.

Mai dilele trecute publicasem un comunicat oficios al comitetului parochial dela sf. Nicolae, în care se arată cu date positive, scóse din cărţile bisericei, starea adevĕrată de lucruri în ce privesce administraţia în regie a moşiei „Sudiţii", pe care o posede biserica sf. Nicolae în România. Datele cuprinse în acest comunicat au fost dat de minciună afirmările, cu cari fostul contabil al bisericei, A. Vlaicu, debutase nu de mult în foile amintite.

Diarul nostru asemĕnând cifrele aduse de A. Vlaicu, spre a lua în apĕrare gestiunea vechiului comitet şi purtarea contabilităţii din parte-i, cu cifrele din comunicatul comitetului parochial, a constatat deosebirea cea mare în defavorul afirmărilor fostului contabil.

Era clar, că după constatările oficiale ale comitetului parochial, noi nu mai puteam întra în vorbă cu particularul A. Vlaicu, nici atunci când am fi avut cele mai bune păreri despre activitatea sa în sînul vechiului comitet parochial. Căci, cum am mai declarat, „Gazeta" nu putea sĕ discute asupra socotelelor vechiului şi noului comitet.

Décă totuşi am tras acea paralelă între cifrele presentate de A. Vlaicu şi cele cuprinse în comunicatul comitetului parochial, am făcut'o mai ales pentru-ca cetitorii sĕ scie, ce valóre sĕ atribue afirmărilor fostului contabil al bisericei, precum şi imputărilor necalificabile şi ofensătóre, cu care el a debutat faţă de diarul nostru.

Deşi din parte-ne n'am afirmat şi n'am putut afirma nimic în ceea-ce privesce administraţia moşiei „Sudiţii" şi socotelile ei, ci ne-am răzimat numai şi numai pe datele oficiale ale comitetului, totuşi A. Vlaicu polemiséza pe 7 colóne lungi cu „Gazeta" şi tot numai cu „Gazeta" asupra bilanţelor administratorului numitei moşii etc. El le sucesce şi rĕsucesce, ia diferite pose, afirmă şi „constată" cu o îndrăsnélă de se duce vestea şi povestea, căci, vedeţi bine, e la largul lui marele contabil, fiindcă n'are de a mai face cu paginile şi posiţiile din cărţile de contabilitate, ce le-a fost lăsat mai mult în *bianco*, ci se luptă numai cu recapitulaţiunea şi observările finale făcute de „Gazetă".

Admirăm virtuositatea excontabilului în a critica şi rectifica bilanţuri de-a rostul şi pentru usul Delfinului. Ne pare rĕu numai, că n'avem pe nimeni la redacţie, care sĕ fi trecut prin şcóla acestui artist, ca se pótă pĕtrunde rostul „genialelor" compositiuni de cifre şi socoteli, cu cari puse în uimire pe cetitorii amintitelor foi.

Décă A. Vlaicu crede, că póte sĕ pórte acum cu „Gazeta" un duel pentru socotelile ce nu le-a ţinut în rênduială când a fost contabil bisericesc, atunci se află în mare rĕtăcire. Nu cu „Gazeta" are sĕ-şi tragă séma, ci cu sinodul şi cu comitetul parochial.

De ce nu s'a ţinut A. Vlaicu de estrasul din socoteli, semnat de biroul comitetului parochial? De ce polemiséză cu „Gazeta" asupra unor lucruri, de cari indulgenţii cetitori ai „Tel. Român" şi ai foiei din Arad nici ideiă nu au?

Aceste foi sĕ fi reprodus cel puţin tot ce s'a publicat în „Gazetă" în afacerea acésta. Dér aşa *cui prodest*? Ce scop au avut de a-şi umplé colónele cu vorbăria presărată cu cifre necontrolate, a lui Vlaicu? Vor sĕ-i salveze reputaţia de contabil? Atunci îndemne pe mai marii de la archidiecesă, sĕ trimétă aici un juriu de cei mai buni specialişti de contabilitate, ce-i au, şi sĕ-l scótă — décă pot — pe A. Vlaicu învingĕtor. Altfel nu înţelegem, de ce-i dau ocasiune, fără sĕ aibă vr'o îndatorire, ca sĕ opăcéscă publicul românesc şi pe parochienii braşoveni, cu vorbăria sa fără de nici un rost.

Noi scim una şi bună. In cestiuni de socoteli nu pot avé loc nici simpatii, nici antipatii, nici consideraţiuni pentru comitete trecute şi presente, ori pentru reputaţiunea contabililor lor, ci aici trebue sĕ vorbéscă numai cifrele reci şi esacte, fie apoi resultatul favorabil, ori nefavorabil pentru Stan séu Bran.

Presidentul Statelor-Unite.

Peste puţine sĕptĕmâni, în 4 Nov. a. c. se face în America alegerea noului president al Statelor-Unite. In vederea acestei alegeri, care ţine deja de luni de dile poporul american în agitaţie febrilă, credem de interes a da unele detalii pré puţin cunoscute cu privire la drepturile şi datorinţele capului acestor state puternice.

Presidentul este comandantul suprem al armatei şi al flotei americane, el numesce cu consimţirea majorităţii Senatului ambasadorii, consulii, judecătorii tribunalului suprem şi pe toţi funcţionarii înalţi ai Uniunii; el încheie cu consimţĕmêntul unei majorităţi de 2/3 a Senatului tratatele cu puterile strĕine şi el primesce în audienţă representanţii puterilor. Dênsul este în drept a-şi spune „veto"-ul sĕu faţă cu o lege, ce s'a votat de congres şi a o retrimite în timp de 10 dile congresului. Legea acésta póte sĕ ajungă la drept de valóre numai în casul, când ea va fi din nou votată atât de Senat, cât şi de camera representativă cu o majoritate de $^2/_3$. Presidentul are dreptul de a convoca camerele în şedinţe estra-ordinare şi e dator a trimite ambelor camere din când în când mesagii, în cari espune situaţiunea ţĕrii şi în cari propune mĕsuri nouĕ.

Cât de mare ar fi puterea unui president, totuşi s'au luat mĕsurile necesare de precauţiune, ca presidentul sĕ nu facă abus de drepturile sale. Fără de spriginul senatului séu cel puţin al majorităţii senatului, nu póte sĕ facă nimica. Esistă chiar o lege, pe basa căreia presidentul póte fi tras în cercetare şi destituit pentru abusuri, trădare de patrie etc. In casul acesta presidentul trebue sĕ apară înaintea tribunalului suprem justiţiar, care-l póte destitui. De dreptul acesta s'a făcut însĕ pănă acuma numai o singură dată us faţă de presidentul Andrew Iohnson. Dér şi acesta a fost achitat.

Totuşi are un president o mare putere, care îi dă posibilitatea a scóte din funcţiune atâtea mii de funcţionari şi á pune pedeci mari votării unor legi, ce nu-i convin. Un esemplu în privinţa acésta ne-a dat presidentul Cleveland, care a făcut în mai mult de 300 casuri us de dreptul sĕu de „veto", şi numai în 2 casuri congresul a trecut peste veto-ul presidentului Cleveland. In cas de rĕsboiŭ devine aşa dicênd dictatorul în stat în urma dreptului, ce-l are ca suprem beliduce.

Bibliografie.

„Istoria universală pentru clasele superióre ale şcólelor medii", de Ioan *Petrovici*, profesor gimnasial. Volumul I. Evul vechiŭ. Editura librăriei Ciurcu Braşov. Preţul 2 coróne. După cât suntem informaţi, în conferenţa profesorală a gimnasului din Braşov i-s'a facut o recensiune elogiósă.

NECROLOG. Subscrişii cu inima înfrântă de durere anunţă mórtea scumpei şi neuitatei soţie, fică, soră şi nepótă **Valeria Dr. Tătar n. Buda** întîmplată în 17 Septemvrie a. c. în etate de 22 ani în Seini, după un morb lung şi grav, suportat cu adevĕrată răbdare creştinéscă. Scumpele osĕminte ale neuitatei şi prea drăgălaşei adormite se vor astruca în 19 Septemvrie la 2 óre p. m. în cimiteriul bisericei gr. cat. din loc şi sf. liturghie pentru repausul sufletului scumpei decedate se va celebra în 20 Septemvrie la 8 óre diminéţa în biserica parochială din Seini. Seini în 17 Septemvrie 1904. Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria în veci neuitată! Dr. Ioan Tătar soţ, vĕd. Regina Buda n. Pop mamă, Domnica Butean bunică, vĕd. Cornelia Tătar n. Zoicaş ca sócră, Ioan Pop, protopop bunic.

ULTIME SCIRI.

Londra, 19 Septemvrie. „*Daily Express*", primesce din Mukden scirea, că *Kuropatkin* s'ar fi angajat într'o luptă viuă cu Japonesii la Mukden. Frontul Japonesilor e lung de 40 chlm., avênd la drépta pe *Kuroki* în centru *Oku* şi la stânga pe *Nodzu* Se svonesce, că *Kuropatkin* primesce necontenit ajutóre din Charbiu, ceca ce lasă a se bănui, că el va desvolta o mare resistenţă, décă nu se va retrage mai înainte spre Tienlin, după cum e în planul lui. Ariergarda rusécă s'a ciocnit deja cu avantposturile japonese.

Mukden, 20 Septemvrie. Generalul Velicĭko organiséză lucrări grandióse de apărare. Tustrele armatele japonese înaintéză spre Mukden.

Diverse.

Presenţă de spirit. Ducele de Wellington, renumitul general engles, şedea într'o di la masa de scris, ocupat cu aranjarea unor hârtii. De odată se deschide repede uşa şi un strĕin dă busta în cabinet. Strĕinul făcù ducelui impresia, că ar fi nebun şi fără sĕ se emoţioneze, îl întrebà scurt:

— Cine eşti?

— Eu sunt Apollyon, rĕspunse strĕinul.

— Şi ce vréi?

— Sunt trimis sĕ te ucid.

— Hm! Ai ordin sĕ mĕ ucidi tocmai acuma?

— Diua şi óra nu sunt hotărîte, trebue sĕ esecut însĕ ordinul cât mai curînd.

— Vedi, astădi nu sunt tocmai dispus de aşa-ceva. Am sĕ scriu nisce scrisori. Sĕ vii mâne!

Şi ducele urmà a lucra mai departe, ér nebunul eşi si fù luat numai decât în primire de către poliţie.

Episóde dramatice din rĕsboiŭ. Se raporteză şi dintr'o parte şi dintr'alta câteva episóde dramatice din luptele din urmă de la Liaoyang. Cazacul Odancenko însărcinat sĕ ducă un ordin, avù umĕrul sdrobit de un şrapnel. Cu tóte acestea îndată după ce fù pansat, neascultător de îndemnurile înfirmerilor, cari voiau sĕ-l oprésca, încălecà érăşi şi plecà hotărît mai bine sĕ mórâ de cât sĕ nu îndeplinéscă misiunea ce i-s'a încredinţat.

Două surori de caritate, în lipsă de paturi de transportat, se silìră sĕ ducă ele însăşi pe umĕr pe un soldat greu rănit.

O ţandără de şrapnel cădù asupră-le omorî pe rănit şi răni la mână pe una din surori; ele totuşi nu părăsiră cadavrul şi-l duseră pănă la grópa comună, unde preotul cetea rugăciunile cele din urmă unui numĕr de 50 de soldaţi ucişi.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov,

se pot procura următórele cărţĭ:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrierĭ scolare.

Recompensele şi pedepsele în şcóla poporală, studiu pedagogic de *d. Daru*, cu un adaus, 64 pag. format mare. preţul 60 banĭ, sĕ póte procura dela Tipografia A. Mureşianu, precum şi dela autor şi din librariĭ.

Cântul în şcóla poporală de *Iuliu Pop*, învĕţător în Năsĕud. Teoriă, praxă şi cântărĭ. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

Manual catechetic pentru primii anĭ şcolasticĭ, ca îndreptar pentru catecheţĭ, învĕţătorĭ şi părinţĭ, prelucrat de *Basiliu Raţiu*, profesor la seminariul din Blaşiu Preţul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbei române, pentru şcólele inferióre, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de *Ioan Papiu.* Partea I. Etimologia. *Ediţiunea II.* Preţul 50 banĭ.

Indreptar teoretic şi practic pentru **invĕţămêntul intuitiv** în folosul elevilor preparandialĭ, a învĕţătorilor şi a altor ómenĭ pe şcólă de V. Gr. *Borgovan* prof. de pedagogie. Ediţiunea III. Preţul 2 cor. 40 banĭ (+ 10 b. p.)

Oral general pentru şcóla română cu 6 clase şi cu un singur învĕţător de Georgiu Magyar. Preţul 80 b. (+ 10 b. p.

Scriptologia, séu modul de a învĕţa cetitul scriind. Indreptariu pentru învĕţătorĭ la tractarea Abecedarului de Basiliu *Petri* prof. preparandial pens. Preţul cor. 2. (+ 10 b. p.)

Antropomorfisme şi Antiantropomorfisme în limba română de *Nicolae Sulică.* In limba nóstră scrierile de felul acesta sunt rare şi scrierea acésta a d-lui profesor la gimnasiul român din loc Nic. Sulică se distinge nu numai prin conţinutul sĕu bogat şi sistematic, prelucrat după stricta metodă scienţifică, ci şi prin limbagiul sĕu scris la înţelesul tuturor. Autorul e cunoscut şi din scrierile sale folklorice filologice de până acum. Preţul 80 banĭ (+ 5 banĭ porto.)

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei"

se pot face orĭ şi când pe timp mai îndelungat séu lunare.

Cursul la bursa din Viena.

Din 19 Septemvrie n. 1904.

Renta ung. de aur 4%	118.75
Renta de coróne ung. 4%	97 25
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	88.75
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	97.25
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.25
Impr. ung. cu premii	206.75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	161.50
Renta de hârtie austr.	99.40
Renta de argint austr.	99 35
Renta de aur austr.	119.35
Renta de coróne austr. 4%	99 40
Bonurĭ rurale ungare 3½ %	90.90
Losurĭ din 1860.	154 40
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	16.14
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	766.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	658.50
Napoleondorĭ	19.03
Mărcĭ imperiale germane	117.35
London vista	239 60
Paris vista	95.—
Note italiene	94.95

Cursul pieţei Braşov.

Din 19 Septemvrie n. 1904

Bancnote rom.	Cump.	18.96	Vend.	19.02
Argint român.	„	18.82	„	18.90
Napoleond'orĭ.	„	19.02	„	19.10
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Ruble Rusescĭ	„	2.52	„	2.54
Mărcĭ germane	„	117.20	„	117.40
Lire turcescĭ	„	21.50	„	21.60
Scris. fonc. Albina 5%		101.—	„	102 —

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei."

Preţul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România şi străinătate:	
Pe treĭ lunĭ	6 cor.	Pe treĭ lunĭ	10 fr.
Pe şése lunĭ	12 „	Pe şése lunĭ	20 „
Pe un an	24 „	Pe un an	40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România şi streinătate:	
Pe an	4 cor.	Pe an	8 fr.
Pe şése lunĭ	2 „	Pe şése lunĭ	4 „
Pe treĭ lunĭ	1 „	Pe treĭ lunĭ	2 „

Abonamentele se fac mai uşor şi mai repede prin mandate postale.

Domnii carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămurit şi a arăta şi posta ultimă.

Administraţiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI."

ANUNCIURI

(inserţiunĭ şi recl.)

sunt a se adresa subscrisei administraţiunĭ. In casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Admi istr. „Gazetei Trans."

Tipografia A. Muresianu, Braşov,